

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 377/2015-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. septembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] [REDAKČIA], zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Horanským, Staničná 1, Piešťany, vo veci namietaného porušenia základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14 Co 461/2013 z 10. marca 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júla 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 14 Co 461/2013 z 10. marca 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Sťažovateľ je účastníkom konania (navrhovateľom) v konaní vedenom pred Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 52 C 162/2011 o zaplatenie sumy 164 393 € s prísl. Okresný súd rozsudkom z 21. júna 2013 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľovi sumu 1 076,60 € a vo zvyšku návrh sťažovateľa zamietol. Okrem toho zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, Slovenskej republike trovy konania štátu a okresnému súdu súdny poplatok za návrh.

3. Krajský súd na základe odvolania sťažovateľa napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu vo výroku vo veci samej, ktorým bol návrh sťažovateľa zamietnutý, potvrdil a vo zvyšnej časti rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Podľa sťažovateľa krajský súd posúdil jeho odvolanie formalisticky a riadne sa *«nevyrovnal s podstatnými a argumentáciou podloženými tvrdeniami odvolateľa proti prvostupňovému rozsudku Okresného súdu..., pričom druhostupňový súd v rámci svojej pohodlnej povrchnosti postupoval vyhýbavo, bez nariadenia pojednávania a bez uskutočnenia (čo len vytýčenia „precedentálneho“ pojednávania), teda spravodlivého procesu, a neposkytol navrhovateľovi (teraz sťažovateľovi) možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam*

odporcu uvedeným v podaní zo dňa 2. 07. 2013... a ani vyjadrenia účastníka konania na strane odporcu zo dňa 14. 8. 2013 predloženými odvolaciemu súdu, čím tento odňal navrhovateľovi postupom súdu možnosť konať pred súdom (vada konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p.), a teda porušil jeho právo na spravodlivý proces...

Ústavnoprávne a medzinárodnoprávne garantované právo sťažovateľa (čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR) bolo porušené aj v konaní a rozhodovaní pred Okresným súdom..., ktorý „nevykonal navrhovateľom navrhnuté kontrolné znalecké dokazovanie a to aj napriek existencii tak závažnému dôkazu, akým nepochybne je prepúšťacia správa [REDAKOVANÉ] zo dňa 27. 5. 2001, z ktorej vyplýva (na rozdiel od znaleckého posudku) že navrhovateľ (teraz sťažovateľ) má mnohopočetné poranenie nervov v ramene a v paži a došlo k neúmyselnému poraneniu pri operácii...

Ako vyplýva z... odôvodnenia rozhodnutia Krajského súdu... sp. zn. 14Co/461/2013 zo dňa 10. 03. 2015 tak toto odôvodnenie je zmätočné a ničím nepodložené...

Rozhodnutia... trpia hrubými pochybeniami, nedostatkami a porušeniami zákona, ktorých prejavom je zjavne nedostatočná odôvodnenosť, dôkazná nepodloženosť, nepreskúmateľnosť a až arbitrárnosť týchto rozhodnutí konajúcich súdov, ktorých podstatou sú závažné porušenia viacerých základných princípov (zásad) materiálneho právneho štátu... čo všetko v konečnom dôsledku vyústilo na úkor sťažovateľa až do odmietnutia poskytnúť súdnu ochranu a spravodlivosť (denegatio iustitiae)...».

5. Na základe tejto podstatnej argumentácie sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Krajský súd v Bratislave rozhodnutím sp. zn. 14Co/461/2013 zo dňa 10. 03. 2015 porušil sťažovateľovi [REDAKOVANÉ]... základné právo na súdnu ochranu zaručené podľa čl. 46 ods. 1 a právo na konanie pred súdom zaručené podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 v spojení s čl. 11 ods.1 Listiny základných práv a slobôd... a zároveň porušil sťažovateľovi základné právo na spravodlivé konanie (v spojení so základným právom na účinný prostriedok nápravy) zaručené podľa čl. 6 ods. 1 v spojení s čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... a aj v spojení

s čl. 1 Dodatkového protokolu (č.1) k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... a podľa čl. 14 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach...

2. Ústavný súd... zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14Co/461/2013 zo dňa 10. 03. 2015 a celú vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Ústavný súd... priznáva sťažovateľovi [REDAKOVANÉ]... náhradu trov konania (právneho zastúpenia), ktoré je Krajský súd Bratislava povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu...“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Z petitu sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný, podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno vyvodiť, že sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv zaručených ústavou a listinou, ako aj práva zaručeného dohovorom a dodatkovým protokolom napadnutým rozsudkom krajského súdu spočívajúcim v ním tvrdených skutočnostiach uvedených v bode 4.

9. Podľa § 236 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

10. Podľa ustálenej súdnej praxe proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie v prípadoch uvedených v § 237 OSP. Ide o prípady závažných väd konania, keď je dovolanie prípustné, aj keď nie sú splnené podmienky uvedené v § 238, resp. § 239 OSP. Okrem iného ide aj o prípady, ak bola postupom súdu účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

11. Sťažovateľ vidí porušenie svojich práv najmä v tom (pozri bližšie bod 4), že krajský súd sa s jeho námietkami v odvolaní riadne nevysporiadal a že ako navrhovateľ nemal možnosť oboznámiť sa ani s vyjadrením odporcu k jeho odvolaniu, a poukazuje aj na ďalšie pochybenia krajského súdu (nenariadenie pojednávania), v dôsledku čoho tvrdí, že mu ako účastníkovi konania bola odňatá aj možnosť konať pred súdom.

12. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

13. Podľa stabilnej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (podobne napr. IV. ÚS 49/05, II. ÚS 73/05, I. ÚS 243/2010).

14. Sťažovateľom namietané porušenie práv vyúsťuje do jeho tvrdenia o odňatí možnosti konať pred súdom, čo v okolnostiach danej veci predstavuje dovolací dôvod proti rozhodnutiu krajského (odvolacieho) súdu podľa § 237 písm. f) OSP. Zo sťažnosti je zrejmé a ústavný súd to zistil tiež, že sťažovateľ nevyčerpal tento opravný prostriedok, ktorý mu Občiansky súdny poriadok poskytuje na ochranu jeho práv.

15. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ mal možnosť podať proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu dovolanie, a to v tej časti podanej sťažnosti, v ktorej tvrdil také porušenie svojich procesných oprávnení krajským súdom, ktoré naplňajú prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP. Ústava ani zákon o ústavnom súde (§ 53 ods. 1) nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušení základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy. Dovolanie pritom podľa judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 325/2013) treba považovať za účinný mimoriadny opravný prostriedok, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv účinne poskytoval a na použitie ktorého bol oprávnený v zmysle označeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Nevyužitie tohto prostriedku zakladá neprípustnosť sťažnosti. Ústavný súd je toho názoru, že skutočnosť, že sťažovateľ nevyužil možnosť podať dovolanie ako účinný a dostupný právny prostriedok ochrany svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, nemôže byť dôvodom na to, aby ústavný súd jeho procesné pochybenie napravoval v rámci konania o sťažnosti, pretože nie je ani

alternatívou a ani mimoriadnou opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa mal v prvom rade domáhať ochrany svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ostatných označených práv prostredníctvom dovolania podľa § 236 a nasl. OSP v systéme všeobecného súdnictva, a nie sťažnosťou v konaní pred ústavným súdom podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

16. Vychádzajúc z týchto právnych záverov a skutkového stavu opísaného sťažovateľom, ústavný súd uzavrel, že v jeho veci vo vzťahu k namietaným porušeniam práv nie je sťažnosť prípustná, preto ju odmietol v tejto časti už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (obdobne napr. m. m. I. ÚS 880/2014).

17. Ďalšie porušenie svojich práv vidí sťažovateľ v tom, že krajský súd mal napraviť pochybenie okresného súdu, ktorý nenariadil kontrolné znalecké dokazovanie, ale keďže tak neurobil (*„napriek existencii tak závažnému dôkazu, akým nepochybne je prepúšťacia správa [REDACTED] zo dňa 27. 5. 2001“*), porušil jeho označené práva podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu.

18. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (IV. ÚS 23/05). Ústavný súd ďalej zdôrazňuje, že mu v intenciách uvedeného zásadne neprislúcha hodnotiť závery znaleckého dokazovania a posudzovať dôvody nenariadenia kontrolného dokazovania, tak ako to požaduje sťažovateľ vo svojej sťažnosti. Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v rozpore s jeho už spomínaným postavením, ale popieral by základné zásady ústnosti a bezprostrednosti súdneho konania, ktoré vytvárajú najlepšie predpoklady na zistenie materiálnej pravdy (m.

m. I. ÚS 118/2011). Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že judikatúra Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom), ako aj doterajšia judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. v prípade Delcourt, resp. Monnel a Morris) pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

20. Článok 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (IV. ÚS 115/07). Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nemožno vidieť medzi základným právom v čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto sa ich porušenie skúma spoločne.

21. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide preto vtedy, ak pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 198/07, IV. ÚS 27/2010).

22. Vychádzajúc z uvedeného, úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či napadnutý rozsudok krajského súdu (resp. postup predchádzajúci jeho vydaniu) možno považovať v časti nenariadenia kontrolného znaleckého dokazovania za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, a teda z ústavného hľadiska za neakceptovateľný a neutržateľný.

23. Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti v tejto časti konštatuje, že krajský súd reagoval na námietky sťažovateľa (pozri bod 17) v spojení so závermi okresného súdu uvedenými na s. 7 v jeho rozsudku sp. zn. 52 C 162/2011 z 21. júna 2013 primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom, a preto nemá žiadny dôvod na zmenu alebo prehodnocovanie jeho záverov, ktoré sú jasne popísané najmä na s. 7 a 8 napadnutého rozsudku krajského súdu. Napadnutý rozsudok nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny a obsah námietok sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu (aj okresného súdu) v súvislosti s jeho závermi nesignalizuje žiadnu možnosť porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

24. S odvolaním sa na tieto skutočnosti a závery ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

25. Nad rámec už uvedeného ústavný súd ešte poznamenáva, že sťažovateľ svoju sťažnosť vo vzťahu k ostatným označeným právam podľa ústavy, listiny a dodatkového protokolu bližšie ani neodôvodnil (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čo predstavuje samostatný dôvod na odmietnutie jeho sťažnosti v tejto časti aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2015

